

Februari 2025 – Jaargang 2, nummer 2

Wij zêeuwen

E-magazine van Senioren Regio Zeeland,
onderdeel van Senioren Brabant-Zeeland.

P.6

'Walcheren is voor mij
altijd het middelpunt
van de wereld gebleven'

P.11

'Hoort gij de zee achter
mijn hart?'

P.13

'Dankbaarheid helpt om
zin aan het leven te geven'

P.16-17

Ger van Waegeningh (93)
benoemd tot erelid
Seniorencontact Middelburg

‘Wij Zêëuwen’
is een uitgave van
Senioren-Zeeland

Blijf ons ondertussen ook volgen op:

 facebook.com/kbo.zeeland.3

en

Voor al het andere nieuws vanuit
Senioren-Zeeland kijkt u op
onze website

<https://senioren-zeeland.nl>

Redactie Wij Zêëuwen:

Jan van den Boom
Lillianne van der Ha
Rob Rijkschroeff

E-mailadres redactie:
wijzeeuwen@kbozeeland.nl

Art Direction

Jan van den Boom

Het toesturen aan ‘Wij Zêëuwen’
van foto’s en teksten impliceert
toestemming tot publicatie.

Toegestuurde teksten worden niet
automatisch geplaatst.

Indien u als afdeling iets te melden
hebt voor ‘Wij Zêëuwen’
of de digitale ‘Wij Zêëuwen’ niet
meer wenst te ontvangen, dan
kunt u dit melden via e-mail:
wijzeeuwen@zeelandnet.nl

Kijk voor het laatste nieuws
op de websites
www.senioren-zeeland.nl of
www.seniorenbrabantzeeland.nl

Voorwoord

Beste lezers,

Een trouwe lezer van Senioren Brabant stuurt de redactie maandelijks complimenten over uitvoering en inhoud van het blad. Hij is ook een kritische lezer, zo geeft hij een aanvulling op het artikel ‘Pijn na gordelroos’. ‘Een familielid heeft chronische gordelroos en dat is echt dramatisch. Uit voorzorg hebben mijn vrouw en ik zich laten inenten tegen gordelroos. Dat moet je zelf betalen en is behoorlijk prijzig, maar zijn geld meer dan waard. Voor alle lezers iets om zeker te overwegen’.

De redactie stelt zulke reacties bijzonder op prijs en deelt ze graag met alle andere lezers.

Deze maand natuurlijk een terugblik op de nieuwjaarsrecepties die in de afdelingen hebben plaatsgevonden.

Veel mooie verhalen in de vaste rubrieken, u bent er inmiddels mee vertrouwd. In de rubriek ‘Beeld in beeld’ besteedt Arend van der Wel aandacht aan het Watersnoodmonument in Kruiningen. In zijn bijdrage valt het volgende gedicht te lezen:

Hoort gij de zee achter mijn hart?

Dan zal ik heen zijn.

En gij zult met de zee alleen zijn.

De golven zullen breken in uw hart.

A.Roland Holst

De redactie vraagt zich eerlijk gezegd af of lezers naar aanleiding van zo’n rubriek -ook de verhalen van Chiel Jacobusse zijn natuurlijk zeer uitnodigend- beschreven plekken daadwerkelijk bezoeken. Laat het ons gerust weten op ons E-mailadres.

Om in de sfeer en stijl van Roland Holst te eindigen:

*‘Een wakker hart is als een hemel die
overstroomt van licht.’*

(Hafiz, Perzisch dichter uit de 14^e eeuw)

Veel leesplezier

Inhoud

6

18

24

28

35

- 2 Info
Voorwoord
- 3 Inhoud
Senioren Zeeland
- 4 verslag Algemeen Bestuur
Redactiestatuut Wij Zêêuwen
Activiteit afdeling
- 5 Spelenmiddag 's-Heerenhoek
Rubriek 'Kunst in Zeeland'
- 6 'Walcheren is voor mij altijd het
middelpunt van de wereld gebleven'
Activiteiten afdelingen
- 9 Nieuwjaarsreceptie Heinkenszand
Nieuwjaarsreceptie Ons Ovezande
Column 'Beeld in beeld'
- 10 Watersnoodmonument Kruiningen
Column Ton Roumen
- 13 Kwaliteit van leven
Het rijke Roomse Leven
- 14 Rooms, zo zijn wij
Activiteiten afdelingen
- 16 Vernieuwde Nieuwjaarsreceptie en
erelidmaatschap in Middelburg
- 18 Seniorencontact Middelburg-Veere op
bezoek in het Watersnoodmuseum
Algemeen
- 19 80 jaar vrijheid
Rubriek 'Natuur in Zeeland'
- 20 De Kievittepolder heeft voor elk wat wils
Activiteiten afdelingen
- 23 Volle kaart leidt tot voltreffer
Nieuwjaarssoesjes smaken naar meer
Algemeen
- 24 'Senior, wees mondig. Je bent niet het
probleem'.
Hersenspinsel
- 26 Scan de QR-code
Activiteiten afdeling
- 27 Senioren Netwerk Brabant-Zeeland
biedt voordelen
Algemeen
- 28 Carnaval; de sociale orde op zijn kop
Column Hans de Vos
- 30 Erme Job, eêste bedrijf
Algemeen
- 32 De belastingen in 2025
Activiteiten afdeling
- 34 Winterbrunch bij de Lieve
Algemeen
- 35 Ouder worden als ervaring
- 36 De ervaringen van het ouder worden

Februari 2025

Verslag vergadering Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van KBO-Zeeland is op 7 januari jl. bijeenge-weest om de verdere afwikkelingen te regelen.

Voorzitter Lilianne van der Ha - van Vlierberghe opende de vergadering met het volgende gedicht:

Opening

*Een nieuw jaar is weer gestart
een nieuw jaar, het blijft apart
Je denkt te weten hoe het zal verlopen,
of het ook zo gaat, is alleen maar te
hopen.*

*Nieuwe ervaringen komen zeker weer
voorbij,
koester de mooiste, want dat maakt je
blij.
Vervlogen dromen en nieuwe dromen,
we zullen ze allemaal weer tegen-
komen.*

*Leef het leven zo lang het mag duren,
jouw levenspad kun je niet sturen.
Hoe je dit komende jaar ook al
bedacht,
geniet juist van wat je niet verwacht!*

Er is een Algemene Vergadering gepland op 13 mei in Sluiskil voor de definitieve opheffing van KBO-Zeeland. Begin maart worden hier-voor de uitnodigingen verzonden.

Het Dagelijks Bestuur is gemanda-teerd voor de uitvoering van de liquidatie.

Voorzitter Lilianne van de Ha - van Vlierberghe.

Redactiestatuut **Wij Zêêuwen**

Ruim tien jaar lang werkte de redactie van de Zeeuwse NieuwsFlitZ met een redactiestatuut. Dat hoor je te hebben als Magazine.

De redactie van Wij Zêêuwen heeft de statuten van de NieuwsFlitZ 'vertaald' naar ons huidige E-magazine. Momenteel wordt ook in Brabant naar dit statuut gekeken.

Het lijkt ons goed enige artikelen uit het statuut met u te delen. Omwille van de transparantie leggen we daarbij accent op de bevoegdheden van de redactie.

Voorafgaand stellen we vast dat 'Wij Zêêuwen' wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van Senioren Regio Zeeland. 'Vanuit het bestuur van Senioren Zeeland wordt een contactpersoon afgevaardigd in de redactie.' Vanaf de start van ons E-magazine is die contactpersoon Lilianne van der Ha.

'Bestuur, commissies, afdelingen en leden kunnen kopij aanleveren om zo alle leden op de hoogte te houden van het wel en wee van onze Senioren Regio Zeeland', zo valt in het redactiestatuut te lezen. In de praktijk zien we dat er met grote regelmaat verslagen van afdelingsbijeenkomsten en activiteiten aangeleverd worden.

Daarnaast heeft de redactie verschillende vaste rubriekschrijvers en columnisten. Ook is de redactie alert op artikelen van algemene aard die overgenomen kunnen worden van websites of uit 'dag- en weekbladen'. De redactie zorgt altijd voor een duidelijke bronvermelding.

Voor het gebruik van fotomateriaal wordt geregeld gebruik gemaakt van het abonnement bij Shutterstock.

Bevoegdheden

- A 'Wij Zêêuwen' en andere berichtgevingen worden uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van Senioren-Regio-Zeeland.
- B Voor de inhoud van 'Wij Zêêuwen' (en andere uitingen) is de redactie in zijn geheel autonoom.
- C Individueel kan een redactielid advies vragen aan derden.
- D De redactie waakt ervoor dat in 'Wij Zêêuwen' (en andere uitingen) polemieken ontstaan.
- E De redactie is autonoom in haar beslissing om artikelen niet te plaatsen dan wel aan te passen of in te korten.
- F Aangeboden materialen moeten vrij van rechten te gebruiken zijn.
- G De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld en geen verantwoordelijkheid nemen voor de aangeleverde teksten, noch voor ontstane fouten in de tekst.
- H Anoniem ingezonden stukken worden niet geplaatst.

In het afgelopen jaar hebben wij prettig en in goed overleg samengewerkt met degenen die kopij hebben geleverd. In 2025 en in de komende jaren hopen wij deze lijn voort te zetten.

Weet dat u uw reacties kwijt kunt op wijzeeuwen@kbozeeland.nl

Spelenmiddag

Senioren's-Heerenhoek

Het jaar wordt traditioneel afgesloten met een Spelenmiddag waarbij alle senioren o.a. via de dorpskrant worden uitgenodigd. Dit jaar was dat op 27 december. Ruim 80 mensen kwamen erop af. De toegang, koffie, een oliebol en twee consumpties gratis dankzij een extra subsidie van de gemeente Borsele.

Doel is niet alleen de leden een fijne middag te bezorgen, maar ook anderen die anders maar thuis zouden zitten een klein stukje minder eenzaam te laten zijn en te hopen dat zij ervaren er ook bij te horen en vaker een activiteit van het dorp zullen bezoeken. En dat leverde een aantal nieuw leden op.

Op de drie biljarts die we rijk zijn, werd geen gewoon biljart gespeeld maar spelletjes. Zoals het geluksbord, het marmottenspel en het 4-ballen spel. Winnaar was Adrie de Jonge die nog nooit een keu in handen heeft gehad. Twee bridge-groepjes die tegen elkaar streden. Verder de diverse kaartspellen zoals klaverjassen en jokers. Ook een paar fanatieke tafels met rummicuppers en tot slot een hoek die was ingericht met Oudhollandse Spelen, waarbij het er fanatiek aan toe ging.

Kortom weer een geslaagde gezellige middag.

Tekst en foto's: Kees Rentmeester.

De oogst.

‘Walcheren is
voor mij altijd
het middelpunt
van de wereld gebleven.’

Hans Heeren.

Café interieur in Middelburg.

Jong geleerd ....

Johannes Petrus George Heeren (Middelburg, 1926) groeide op in de vooroorlogse Middelburgse binnenstad. Hij herinnert zich nog dat hij als jongetje van zes, zeven jaar een groepje kunstschilders bezig zag op de wal, bij de Lange Jan. Hij ging erbij zitten met zijn schetsboek en verfdoois en ging tekenen. Al spoedig bewonderde hij de bekende schilders uit de buurt: Ger Jacobs (1865-1958), Louis Heijmans (1890-1977), Reimond Kimpe (1885-1970).

Kunstopleiding en leraarschap

Hij volgde een opleiding aan de Academie voor Beeldende Kunst te Rotterdam (1945-1949) en een postacademische studie aan de Jan van Eyck Academie in Maastricht (1949-1951).

Kamperen.

Voorals in Maastricht beleefde hij een vruchtbare tijd, als leerling van Thé Lau (1889-1958) en de cultuurhistoricus Anton van Duinkerken (1903-1969).

Na een periode in Maastricht kon hij leraar aan de HBS in Oostburg worden (1956-1960). Hij volgde tevens de opleiding MO-tekenen A en B in Tilburg (1959-1966), waarmee in 1966 zijn kunstopleiding voltooid was. Van 1966-1971 was hij tekenleraar aan het St. Willibrordcollege in Goes, om tenslotte docent aan de Academie voor Kunsten Minerva te Groningen te worden (1971-1984).

Gezicht op de haven.

Werk en exposities

In 1954 kreeg hij de opdracht voor een wandschildering in een school in Eindhoven, en deze werd gevolgd door nieuwe monumentale opdrachten in Zeeuwse gebouwen. Heeren gold als een van de boegbeelden van de schilderkunst in Zeeland en was mede-initiatiefnemer van wat later de Zeeuwse Kunstkring werd.

Vanaf 1957 exposeerde hij geregeld op tentoonstellingen van die Kring. Zijn eerste solotentoonstelling had Heeren in 1969. Behalve in het Zeeuwse landschap vond hij zijn inspiratie ook op reizen naar Frankrijk, Italië en Japan. In 1984 keerde hij definitief terug naar Zeeland als vrij kunstenaar. Hij vond er een dubbel huisje aan de Jodengang in Middelburg, waar hij ook een atelier in kon vestigen, daar is hij tot aan zijn dood in 2016 blijven wonen.

In de jaren vijftig en zestig vervaardigde hij diverse monumentale werken, zoals wandschilderingen en glas-in-loodramen, voor onder meer schoolgebouwen.

Zijn werk omvat portretten en stillevens, maar vooral landschappen, waarin de kust vaak een rol speelt.

In 2005 wijdde het Marie Tak van Poortvliet Museum in Domburg een grote overzichtstentoonstelling aan zijn werk. In 2009 verscheen zijn in eigen beheer uitgegeven autobiografie *'Moet het een schilderijtje worden?'*

Invloed

Aan het werk van Hans Heeren is te zien dat hij als monumentaal kunstenaar is begonnen. De invloed van het kubisme is in het begin merkbaar. Cézanne (1833-1906) is altijd een bron van inspiratie gebleven.

Landschappen, stadsgezichten en haventaferelen zijn veelal opgebouwd uit blokken die door rechte lijnen worden begrensd. De kleuren zijn gedempt en zorgvuldig op elkaar afgestemd. Heerens steden en landschappen zijn stil en leeg, je komt er zelden menselijk leven op tegen, er gaat rust vanuit. Een bezoek aan Japan in 1994 versterkte die innerlijke rust nog. Hij is een groot bewonderaar van Japanse kunst (en sprak en schreef zelf Japans) en zeer in Zenboeddhisme geïnteresseerd.

De seizoenen spelen wel een rol: Hans Heeren had een voorkeur voor de winter. In zijn latere werk wordt de toets vrijer, vooral in zijn aquarellen.

Bronnen:

-Ad Beenhakker: Naar Zeeland! Schilders van het Zeeuwse landschap.

-[https://www.encyclopedievanzeeland.nl/Hans Heeren](https://www.encyclopedievanzeeland.nl/Hans_Heeren)

Haventje.

Haven van Vlissingen.

Nieuwjaarsreceptie Heinkenszand

Op 15 januari vond de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie voor de senioren plaats in De Stenge Heinkenszand. De bijeenkomst was wederom een succes en bracht gezelligheid en saamhorigheid.

De middag begon om 14.00 uur met een hartelijk welkom door onze voorzitter, Riek van Zeventer. Bij binnenkomst werden de aanwezigen ontvangen met een bakje koffie. Riek hield een korte toespraak. Hierin werd teruggeblikt op het afgelopen jaar en werden de hoogtepunten besproken. Na de toespraak was er tijd voor een gezellig samenzijn. Er werd gezellig bijgepraat door de leden. Gedurende de middag werden we voorzien van een heerlijk hapje en drankjes.

We kijken terug op een geslaagde nieuwjaarsreceptie en kijken uit naar een jaar vol mooie activiteiten en ontmoetingen!

Tekst en foto 's: Annelies Martens

Nieuwjaarsreceptie Ons Ovezande

Op donderdag 9 januari jl. hebben we weer onze jaarlijkse nieuwjaarsreceptie gehouden in onze soos in verenigingsgebouw "Trefpunt". Zoals voorgaande jaren werd ook deze weer druk bezocht.

De eerste helft van de middag was er gelegenheid om onder elkaar te kaarten, koersballen en biljarten. Later werden de activiteiten gestopt en werd aan iedereen een drankje geserveerd.

Na de speech van de voorzitter en een gezamenlijke toast op een gelukkig en voorspoedig nieuwjaar werd ook de wisselbeker Jeu de Boules uitgereikt. Deze ging dit jaar naar Arnoud de Boer met een score van 207.

Aansluitend werd, traditiegetrouw, de erwtensoepp opgediend. Ook dit jaar was deze soep, bereid door vijf leden van onze club, zeer smakelijk. Zelfs zodanig dat er voor sommige wel tot 3 keer opgeschept werd. Toen iedereen met een voldaan gevoel huiswaarts keerde en de zaal weer opgeruimd was, konden we terugkijken op een geslaagde middag.

*Tekst: Charles de Pesseroy (interim-voorzitter).
Foto: Tiny Rentmeester*

Beeld in beeld 7

Watersnoodmonument Kruiningen

Deze tweemaandelijks rubriek trekt kriskras door Zeeland op zoek naar bijzondere standbeelden van bekende, minder bekende of juist anonieme mensen.

Deze keer: een vrouw met haar verdronken kindje tijdens de Watersnoodramp van 1953.

Er zijn in het watersnoodgebied van 1953 sindsdien tientallen monumenten opgericht, maar beelden van mensen vormen daarbij de minderheid.

Het meest aansprekende beeld wat dit betreft is wel het Watersnoodmonument van Jan Wolkers naast de dorpskerk van Kruiningen: een moeder met een verdronken kind in de armen. "In een strakke vorm spreekt een heldere bewogenheid, zonder pathetiek," aldus Het Vrije Volk, direct na de onthulling op 1 februari 1957.

Eerst beeldhouwer, dan schrijver

In het zwaar door de Ramp van 1953 getroffen reformatorische dorp Kruiningen staat dit aangrijpende beeld van Jan Wolkers. Het kan bevreemding wekken dat juist hier een beeld van de 'goddeloze', ongeremde schrijver staat. Laten we de ontstaansgeschiedenis daarom even reconstrueren. Het beeld is van vier jaar na de Ramp. Wolkers (1925-2007) was toen een nog onbekende beeldhouwer; dit beeld was zijn eerste echte opdracht, waar hij via-via aankwam. Hij was in 1949 getrouwd met Maria de Roo uit Goes, dochter van verzetsman en wethouder Anthonie de Roo.

Een broer van een zwager van Maria werkte bij een architectenbureau in Middelburg, dat bij de stichting van een monument in Kruiningen betrokken was. Het was geen vriendjespolitiek. Wolkers: "Ik kende die man van het architectenbureau helemaal niet. Het was meer zo: zij kenden een beeldhouwer".

Pas in 1961 debuteerde Wolkers als schrijver en in 1965 brak hij echt door met *Terug naar Oegstgeest*. Was Wolkers jaren eerder de schrijver geworden zoals we die kennen, dan is het aannemelijk dat dit beeld

niet in Kruiningen terechtgekomen zou zijn. Want men was wel kritisch; een eerste ontwerp in glas haalde het niet.

Betrokken

De jonge beeldhouwer Jan Wolkers uit Amsterdam ging het onderwerp van deze opdracht zeer ter harte. Zijn zwangere vrouw Maria verbleef net bij haar ouders in Goes tijdens de Ramp en moest daar langere tijd blijven. Jan hielp ondertussen in Amsterdam mee met het inpakken van hulpgoederen voor het rampgebied.

Begin april ging hij zijn vrouw en inmiddels geboren zoontje ophalen in Goes. Het was een lange reis per boot en legerwagens: "Het grijze water dat door geen horizon begrensd werd, dat doorliep tot in de hemel (...) Er dreef een paard voorbij met zijn poten in de lucht, opgezwollen als een doedezak (...) Een dobberende wieg, kinderspeelgoed, een pop zonder ogen" (*Een roos van vlees*, 1963). Maar er is veel meer aan de hand als het gaat om betrokkenheid. Het dode kind in de armen van de moeder was in zekere zin een afspiegeling of 'verwerking' van Wolkers' dochtertje Eva (1949-1951), dat door een ongeluk in bad was overleden. Wolkers: "Ik had dit beeld nooit kunnen maken als dat ongeluk niet gebeurd was". Maria had, zoals vaker, voor hem geposeerd, met een pop in de armen.

‘Vluchtende moeder’

Op de sokkel van het bronzen beeld staan op drie zijden de 58 namen van de verdronken Kruiningenaren. Op de voorkant (foto) staan vier vaag-mythische dichtregels van Adriaan Roland Holst, de toenmalige ‘Prins der Dichters’. Wolkers had Roland Holst zelf om toestemming gevraagd en grif gekregen; de dichter was onder de indruk van het beeld. En hij niet alleen.

Vanaf de onthulling tot nu toe is er geen negatief woord over het beeld te vinden, en dat is bijzonder.

Opmerkelijk is wel dat bij de onthulling gesproken werd van ‘een vluchtende moeder met kind’, terwijl tegenwoordig altijd sprake is van een rouwende moeder met haar overleden kind. Eigenlijk kun je het verschil niet zien bij een beeld. Bij de onthulling werd een kleine replica van het beeld uitgereikt aan iedereen die aan het herstel van het dorp had meegewerkt.

De mural ‘Drijfkracht’ van Stefan Thelen (2024) in Goes-Zuid.

Herinneren

Moeder-en-kind is altijd een aansprekend thema in de kunst, ook over de Ramp. Variaties erop zien we onder meer in Oude Tonge, Stellendam en Zierikzee (foto) en sinds afgelopen zomer ook meer dan levensgroot op een flatgebouw in Goes (foto).

Het Watersnoodmonument bij de Zuidhavenpoort te Zierikzee (‘Beproefd maar niet gebroken’, Ad Braat, 1970). De moeder roept om hulp, het kind klampt zich achter haar aan haar vast.

Dit is een andersoortig ‘beeld’, en veel verder van moeder-en-kind vandaan, maar wel over de Ramp: een grootmoeder vertelt haar kleindochter over de Ramp. Tenminste, dat zie je er als voorbijganger als eerste in. Hoe het echt zit, doet er minder toe. Want hoe dan ook, de boodschap is: blijf vertellen, blijf herinneren!

Veel informatie voor dit artikel is ontleend aan de Wolkersbiografie ‘Het litteken van de dood’ van Onno Blom (2017).

Tekst en foto’s: Arend van der Wel.

Arend van der Wel (1956) werkte als redacteur/uitgever, voorlichter bij een Zeeuws waterschap, communicatieadviseur bij de gemeente Goes en freelance tekstschrijver voor Zeeuwse organisaties. In de Bevelandse Bode schrijft hij de column ‘Goes gezien – door Arends oog’.

Kwaliteit van leven

In mijn familie wordt de vraag naar de kwaliteit van het leven steeds vaker gesteld. Dat heeft er te maken met het feit dat familieleden ouder en gebrekkiger worden. De vraag kom ik niet alleen tegen in mijn eigen, vertrouwde kring, maar is ook steeds vaker een gespreksonderwerp in onze samenleving.

In mijn eigen familie vragen een tante op leeftijd en een ernstig zieke neef zich af of het leven nog de moeite waard is. Is er nog kwaliteit van leven als je stokoud bent of ernstig ziek? Is het leven dan nog de moeite waard of komt waardig afscheid nemen van het leven in het vizier? De prangende vraag is wat kwaliteit van leven inhoudt.

Die vraag is filosofisch, maar ook weer heel persoonlijk en verschillende antwoorden zijn mogelijk, afhankelijk van hoe jij zin geeft aan je leven.

Fysieke, emotionele en existentiële aspecten spelen een rol, wat blijkt uit de vragen die doorgaans de revue passeren: ben je nog redzaam? Is er redelijke controle over pijn en ongemak? Hoe wordt omgegaan met gevoelens van angst, verdriet en wanhoop?

Voelt iemand zich geliefd en gesteund?

Ook is aan de orde of er nog betekenis te vinden is in relaties en of herinneringen aan vroeger nog behulpzaam zijn en of iemand nog open staat voor kleine waardevolle ervaringen en momenten en die kan waarderen.

Dankbaarheid kan een sterk anker worden dat je in staat stelt om verbinding te voelen met wat waardevol is, ondanks alle pijn of verlies.

Misschien wordt in die laatste vraag een belangrijk aspect van de kwaliteit van leven zichtbaar: ben je dankbaar voor het leven dat je leeft? In de mooie én de pijnlijke momenten.

Kwaliteit van leven blijkt uit de dankbaarheid die je voelt en toont.

Dankbaarheid als centrale waarde voor de kwaliteit van leven is een diep menselijke en spirituele ervaring. Het gaat dan niet alleen om de externe omstandigheden, wie je steunen en helpen en of je nog redzaam bent, maar om hoe jij je leven innerlijk beleeft en waardeert en vooral pijn en tekort een plek kunt geven.

Dankbaarheid kan een sterk anker worden dat je in staat stelt om verbinding te voelen met wat waardevol is, ondanks alle pijn of verlies dat er is.

Kwaliteit van leven in termen van dankbaarheid helpt je om uit de strijd te stappen en maakt het harde leven wat zachter.

Zo'n visie nodigt mensen uit om een innerlijke houding van acceptatie en waardering te ontwikkelen. Die vormt een krachtige bron van veerkracht en kan ons met het leven verbinden.

Dankbaarheid helpt om zin te geven aan het leven en kan vervullend zijn.

Ton Roumen is een ervaren coach, retraiteleider en spreker.

Hij publiceert boeken en artikelen over spirituele thema's en persoonlijke ontwikkeling.

Meer informatie: www.bzinnen.com

Herinneringen aan het Rijke Roomse leven *Volksdevotie van toen*

Roomse poppenkast. Zo zagen andersdenkenden de visueel uitbundige cultuur die zo kenmerkend is voor wat we het rijke roomse leven zijn gaan noemen. Smalend lachten ze om de kleurige heiligenbeelden, de wijwaterbakjes langs de deurpost, de op onderhemden gespelde medailles, de processies, de missen met drie heren, de kruisjes, bidprentjes, de kazuifels, godslampen, wierookwolken, wijwaterbakjes en communiebordjes.

Stiekem waren ze toch ook wel een beetje jaloers op de blijmoedige katholieken die niet gebukt gingen onder voorbestemming en die, wanneer ze maar wilden, hun door dagelijkse zondes bevlekte ziel konden witwassen met een bezoek aan de biechtstoel, gevolgd door het prevelen van wat weesgrootjes en onze vaders bij wijze van penitentie.

Waar protestantse mannenbroeders van scheuring tot scheuring zwarter gekoust en strenger in de leer het aardse tranendal in het zweet huns aanschijs noest

bewerken, elkaar onderwijl met zware Bijbelteksten bestrijdend en zondags om het langzaamst eindeloze psalmen aanheffend in kale kerken, leken de katholieken een lichtvoetig en Bourgondisch bestaan te leiden, uitmondend in een vrijwel zekere opgang naar de gemakkelijk verdiende hemel, waar ze tot in alle eeuwigheid luisterden naar het gezang van engelen, terwijl ze met gouden lepels licht verteerbaar goddelijk voedsel tot zich namen.

Zoals gewoonlijk was de werkelijkheid anders. Onder al het uiterlijk vertoon ging een ijzig autoritaire hiërarchische structuur schuil, waarbinnen de pastoor als herder van zijn eigen erf de maat der dingen was.

Zijn woord was wet en daaraan hoefde niemand, ook hijzelf niet, te twifelen. Via de paus en de bisschoppen kwam zijn gezag rechtstreeks van God en daar viel niet mee te spotten.

Dus bepaalde de pastoor hoeveel kinderen er moesten komen, op wie er gestemd werd en bij wie er gewerkt werd.

In onze Lage Landen was dat al zo sinds het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853. Heel in het kort, voor wie het was vergeten: we werden eind zevende eeuw gekerstend door zendelingen als Willibrordus en Bonifatius. Onze heilige eiken werden geveld en op die plaatsen werden de kerken en kapellen gesticht van waaruit het volk langzaam maar zeker verder werd bekeerd. In de middeleeuwen waren we inmiddels allemaal katholiek, maar omdat macht corrupteert was de kerk ontaard in een arena waarin geestelijken om de aardse macht streden, hoereerden en zich niets aan het volk gelegen lieten liggen.

In 1517 publiceerde Luther zijn stellingen, waarmee hij met name in het geweer kwam tegen de lucratieve handel in aflaten. Hij riep daarmee in feite, net als Calvijn en Zwingli, het morrende volk op het katholieke juk af te schudden. Het leidde tot de beruchte beeldenstorm, waarbij de katholieke kerken en kloosters werden geplunderd en gebrandschat en alle heiligenbeelden vernietigd en onthoofd. De protestanten grepen de macht, onderdrukten de voornamelijk in Brabant en Limburg overgebleven katholieken en lieten hen pas weer vrij ademhalen toen de Fransen in 1795 officieel de scheiding van kerk en staat doorvoerden op basis waarvan staatsman Thorbecke een halve eeuw later de katholieken hun recht op vrije geloofsbeoefening kon teruggeven.

Mariagrot in Heinkenszand.

Zo kon Rome in Nederland de bisschoppelijke hiërarchie herstellen en werd voortvarend begonnen aan de opbouw van een eigen katholieke wereld, die niets meer met het niet-katholieke deel van de bevolking te maken hoefde te hebben. Want de katholieke signatuur beperkte zich niet tot kerk en geloofsbeleving, maar strekte zich uit over het hele sociale en culturele leven.

Katholieke sportverenigingen, omroepen, vakbonden, ziekenhuizen, jeugdclubs, beroepsverenigingen; in het zuiden was alles van het houtje. Toen in de jaren twintig van de vorige eeuw de schoolstrijd was gestreden, kreeg ook het katholieke onderwijs subsidie en was de katholieke signatuur van de wieg tot het graf verzekerd.

Dit rijke roomse leven duurde tot begin jaren zestig, toen het Tweede Vaticaans Concilie van Paus Johannes XXIII in lijn met de tijdgeest de kerk moderniseerde, de mensen mondiger maakte en daarmee de fundamenteën onder het bouwwerk wegsloeg.

Intussen had deze bloeiperiode van het catholicisme een volksdeel tot in het merg gevormd.

Die geloofsbeleving is verdwenen -al zien we hier en daar pogingen tot restauratie- maar wat bleef is een ongelofelijke hoeveelheid volksdevotionalia en liturgische voorwerpen.

Genoeg stof voor een nieuwe rubriek in Wij Zêëuwen: Herinneringen aan het Rijke Roomse leven. Volksdevotie van toen.

Bron:

Herinneringen aan het rijke Roomse leven. Volksdevotie van toen. Samenstelling: Jack Botermans, Wim van Grinsven, p.6-7 (introdunctie).

Vernieuwde Nieuwjaarsreceptie in Middelburg

Hulde aan Ko Pluijmers, de secretaris van Seniorencontact Middelburg-Vlissingen, die de nieuwjaarsreceptie van de afdeling een nieuwe vorm gaf. Verleden jaar stonden we elkaar handjes te geven in het zo vertrouwde Hof van Buren. Nu zaten we, bijna 80 leden waren er. Gezellig, telkens met z'n zessen per tafeltje in Palet. We haalden zelf even een bakje koffie (ingeschonken door Ko) en konden intussen bekenden begroeten en een Gelukkig Nieuwjaar wensen.

Na dit prettige begin van onze bijeenkomst op 11 januari 2025, was het tijd voor een onaangekondigde gebeurtenis. Ger van Waegeningh werd benoemd tot erelid van de afdeling! Met een indrukwekkende opsomming van al haar werk roemde voorzitter Ruud Louwes haar en reikte haar een diploma en een fraai beeldje uit ter herinnering.

Hierna was het pauze en daarna bleek waarom we zo netjes groepsgewijs aan die tafeltjes zaten. Deze keer was er geen traditionele verloting zoals in het verleden. Nu moesten we in competitie en meedoen met een quiz. Ko had de pittige vragen over Walcherse zaken bedacht en we moesten hard nadenken. Prijzen waren er niet, maar eeuwige roem werd wel vergaard door de twee teams die de benaderingsvraag het best hadden beantwoord! We weten nu dat de Lange Jan 90,4 meter hoog is.

Na een treffend vers van Toke Thomas, wat ons aan het denken zette, was er een kort optreden van het Koor Intermezzo. Onder leiding van Lenie Stokman werd deze keer a capella gezongen, moeilijk hoor! Daarna konden we bij de bar nog een drankje halen. Toen was het tijd om weer naar huis te gaan. Het was een zeer geslaagde bijeenkomst. Er was waarschijnlijk niemand die er om treurde dat de spullen die we in vroeger jaren met z'n allen in de verloting recycleden, nu voorgoed in onze kasten kunnen blijven.

Beeldje voor Ger van Waegeningh.

*Gedicht van Toke Thomas,
voorgedragen op de
Nieuwjaarsbijeenkomst*

MOEDER AARDE

De wereld is een schouwtoneel
waarop wij allen spelen.
Maar spoedig vallen de decors
want wij zijn met te velen.

Wij buiten onze aarde uit.
Het is nauwelijks te bevatten.
We roven veel van de planeet,
van al zijn bodemschatten.

Die raakt daardoor eens uitgeput.
Dat moeten wij verhinderen
voor onze toekomst maar vooral
voor die van onze kinderen.

Door ons gegraai in de natuur
vervuilen we de aarde.
Want oceanen en al het land
zijn van onschatbare waarde.

Geef toch een schone aarde door
als taak voor onze kinderen
door nu te zeggen: "Ik begin
met meer en meer te minderen."

Toke Thomas, Juli 2020

Er is veel veranderd in 2024. We moesten wennen aan een nieuwe naam voor de afdeling en daarmee ook aan een nieuwe naam voor ons Mededelingenblad. Die veranderingen beginnen nu wat te bekijken. Gelukkig gingen onze activiteiten gewoon door en die werden druk bezocht. We zijn heel blij met de nieuwe leden, die meteen vrijwillig mee gingen helpen om die activiteiten te organiseren. We kunnen hun inbreng niet missen!

Tot slot. Behalve een gelukkig nieuwjaar nu toch ook een wel gemeend Zalig Nieuwjaar gewenst. Immers, ons Seniorencontact is voortgekomen uit de gulle, gastvrije en open Katholieke Ouderenbond die nu is vernieuwd, zodat we fris en vrolijk aan 2025 kunnen beginnen.

Tekst: Marian van Egdom. Foto's: Peter Berkvens.

Eerste erelid Seniorencontact Middelburg-Veere

Tijdens de nieuwjaarsviering van Seniorencontact Middelburg-Vlissingen werd Ger van Waegeningh naar voren geroepen. Haar twee jongere zusters waren daarbij ook aanwezig. Voorzitter Ruud Louwes nam uitgebreid het woord om te vertellen wat er aan de hand was.

Het bestuur was tot de conclusie gekomen dat onze club geen ereleden kent. Hoogste tijd om hier verandering in te brengen, want onze afdeling kent een zeer bijzonder iemand die geëerd moet worden. En dat is Ger van Waegeningh! Nu een van onze leden van het allereerste uur als vrijwilligster in haar 93^e levensjaar een stapje terug gaat doen, moest dat speciale aandacht krijgen. Er is geen lid van onze afdeling die nooit op een of andere manier met Ger in contact is geweest. Met name voor de oudste leden is zij altijd in de bres gesprongen. Zij verdienen volgens Ger altijd speciale belangstelling en aandacht. Ze is altijd als eerste op de hoogte van al hun wel en wee. Altijd in de weer hun belangen te behartigen, op welk terrein ook.

Haar vitaliteit is opmerkelijk. Eerverleden jaar spande Ger een karretje achter haar fiets om daarin haar tent te kunnen vervoeren en zo vakantie te kunnen gaan vieren. Verleden jaar reisde ze naar haar vriendin in Zuid-Amerika en bleef daar een paar maanden, ondanks het feit dat haar gezondheid niet optimaal meer is. Hoogste tijd dus om Ger te huldigen met het erelidmaatschap van de club die haar zo heel erg ter harte gaat!

Na afloop vergezelden haar zusters Ger naar de nieuwjaarsreceptie van de gemeente Middelburg in het oude Stadhuis, dan zagen ze dat ook eens vanbinnen, vond Ger!

Piet Hamelinck overleden

Op zondag 12 januari 2025 is Piet Hamelinck in Terneuzen overleden op 82-jarige leeftijd.

Piet heeft in totaal negen jaar gedurende drie zittingsperiodes KBO-Zeeland gediend in de functie van voorzitter van het bestuur. Hij werd als zodanig door de Algemene Leden Vergadering voor de eerste keer gekozen in het jaar 2003.

Gedurende de periode van 2003 - 2012 is het ledenbestand van de KBO-afdelingen in Zeeland gegroeid van 6000 naar ruim 7000 leden.

Ook toen werden er door afdelingen nieuwe activiteiten opgepakt zoals bijvoorbeeld Nordic Walking, schrijfclubs, leeskringen, project "wat een kunst". De website werd ontwikkeld, er werd gemaïld en de sociale media deden hun entree.

De zes kleinkinderen van Piet hebben de herinneringsbijeenkomst in het Crematorium Terneuzen op 18 januari op aansprekende wijze vorm en inhoud gegeven.

Wim Jansen

Seniorencontact Middelburg-Veere op bezoek in het Watersnoodmuseum

Zaterdag 18 januari hebben we het Watersnoodmuseum bezocht. De organisatie had geregeld dat alle leden met iemand in de auto konden meerijden.

Begonnen werd in restaurant het Vijfde Caisson met uiteraard koffie en thee. Verschillende leden vertelden hun eigen ervaring tijdens de ramp. Ook leden die toen niet in het rampgebied woonden, hebben op een of andere manier hiermee kennis gemaakt.

Daarna gingen we naar het museum, waar ieder zelfstandig doorheen liep. Het museum, dat de herinnering aan de ramp van 1953 levend houdt, bood een indrukwekkende en educatieve ervaring. De bezoekers waren onder de indruk van de interactieve tentoonstellingen en de persoonlijke verhalen van overlevenden, die met zorg en respect waren vastgelegd.

Veel indruk maakten de verhalen van overlevenden of familie van overlevenden. Die kun je in cabines op tv beluisteren. Ook de fotoboeken werden druk bekeken. Veel belangstelling was er voor de hulp vanuit het buitenland: te zien bij een model van een woning,

materialen voor de landbouw en voor het droogmaken van het gebied, enzovoort.

Toen we buiten kwamen, was het erg koud en we realiseerden ons dat het begin februari 1953 ook zo koud is geweest, wat het overleven tijdens de ramp extra moeilijk moet hebben gemaakt.

Tekst en foto's: Ko Pluijmers.

De keuken van toen voor 1953.

80 JAAR VRIJ- HEID

*In Nederland kunnen we vieren
dat we in vrijheid leven.
Maar vrijheid is nooit
vanzelfsprekend.*

*Daarom gaan we op 5 mei in
heel Nederland met elkaar aan
tafel, om verhalen te delen en
samen vrijheid te vieren.*

Breng jouw buurt dichterbij elkaar

Op 5 mei worden overal in Nederland Vrijheidsmaaltijden georganiseerd. In alle vormen en maten. Iedereen kan aanschuiven voor een kom *Vrijheidssoup*. Want aan de eettafel leren we elkaar beter kennen. Help jij mee om deze traditie nog groter te maken?

Als organisator word je ondersteund met allerlei middelen om je Vrijheidsmaaltijd te organiseren. Van blikken soep tot gesprekskaartjes, placemats en posters. Ook geven we je handige tips om jouw Vrijheidsmaaltijd nog specialer te maken.

De Vrijheidsmaaltijd

Vind jij het leuk om mensen samen te brengen? Dan is het organiseren van een Vrijheidsmaaltijd echt iets voor jou! Of schuif aan! Ook in jouw buurt worden deze maaltijden georganiseerd. Waar schuif jij aan? Hieronder vind je meer informatie en ook een overzicht van de meest gestelde vragen over de Vrijheidsmaaltijden.

Eten verbindt. En samen aan tafel zitten is dé manier om elkaars wereld beter te leren kennen. Daarom worden op 5 mei in heel het Koninkrijk Vrijheidsmaaltijden georganiseerd. Tijdens de Vrijheidsmaaltijd schuiven burens, bekenden en onbekenden bij elkaar aan, om samen een maaltijd en persoonlijke verhalen over vrijheid te delen.

Wil jij met jouw stichting of vereniging op 5 mei een Vrijheidsmaaltijd organiseren? In jullie straat, buurthuis, park of op het schoolplein? Dat moedigen wij aan. Daarom kun je bij Vfonds een bijdrage voor jouw Vrijheidsmaaltijd aanvragen.

Dit kun je aanvragen

Organiseer je een Vrijheidsmaaltijd voor 25 tot 50 personen? Dan kun je vanaf 9 december 2024 €350 aanvragen. Wil je een maaltijd organiseren voor 50 mensen of méér? Dan is er €1000 beschikbaar.

Ook gratis middelen

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei ondersteunt je dit jaar weer met verschillende middelen om je Vrijheidsmaaltijd te organiseren. Van blikken soep tot gesprekskaartjes, placemats en posters. Ook geven ze je handige tips om jouw Vrijheidsmaaltijd nog specialer te maken.

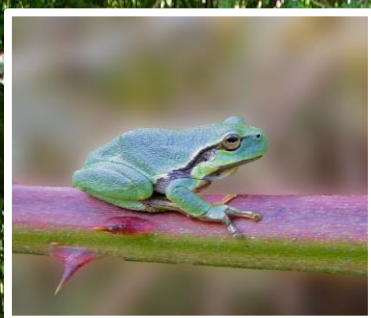
Een vraag?

Meer weten over de Vrijheidsmaaltijd? Kijk dan bij de [veelgestelde vragen](#). Staat jouw vraag er niet bij? Neem dan contact met ons op.

[info@vfonds.nl030 200 6833](mailto:info@vfonds.nl030_200_6833)

Bron: <https://www.4en5mei.nl/vieren/vrijheidsmaaltijden>

Boomkikker.

Kleine zilverreiger.

De Kievittepolder

heeft voor elk
wat wils te bieden

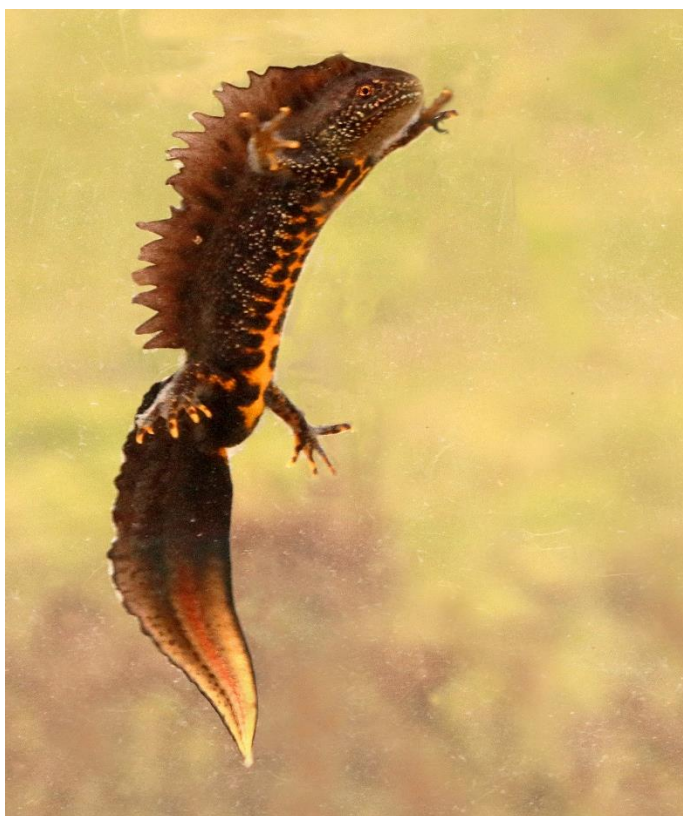
Foto: Schotse hooglanders.

De Kievittepolder

Natuurgebied Natura 2000

De Kievittepolder bij Cadzand-Bad is eigenlijk geen echte polder. Het is een verdrongen deel van de aangrenzende Oudelandse polder dat door het opwaaien van een duinregel opnieuw buiten de invloed van de getijden kwam. Die Kievittepolder ligt middenin een hotspot van recreatiebebouwing en het gebied is zelf maar op het nippertje aan dat lot ontkomen. Het was al opgedeeld in bouwkvavels die voor een deel al verkocht waren, toen het in de jaren 70 van de vorige eeuw een streng beschermde status kreeg. Tegenwoordig is het aangewezen als Natura-2000 gebied en de natuurwaarden worden strikt beschermd door eigenaar Het Zeeuwse Landschap.

Kamsalamander.

Zeldzame amfibieën

De belangrijkste reden waarom het gebied destijds de status natuurgebied kreeg, was de aanwezigheid van één van de allerlaatste boomkikkerpopulaties in de hele regio. Deze bijzondere soort (plaatselijk bekend als (h)aogegpuutje) was in Zeeuws-Vlaanderen zo goed als uitgestorven. Maar de redding kwam op tijd

en nu heeft de Zwinstreek weer een bloeiende populatie van enkele duizenden boomkikkers.

In de Kievittepolder komen meer zeldzame amfibieën voor. In de vele drinkputten leven ook drie soorten salamanders, waarvan de kamsalamander verreweg de meest bijzondere is. Het is een soort van de rode lijst die op heel veel plaatsen elders verdwenen is. Samen met de alpenwatersalamander en de kleine watersalamander is het één van de heel speciale attracties van de Kievittepolder.

Nachtegaal.

Waardevolle vogelstand

Ook de vogelstand is erg de moeite waard. De dichte struwelen barsten van zangvogeltjes, waaronder een flinke populatie nachtegalen. Ook kneutjes, fitissen, grasmussen en zwartkoppen zijn hier talrijk. Dat levert vooral in het voorjaar een enorm fluitconcert op van al die kleine zangertjes. Dat ze hier nog zo talrijk voorkomen, komt vooral door de afwisseling van struwelen en graslanden, naast de al genoemde drinkputten. Die afwisseling van struweel en grasland wordt in stand gehouden door begrazing met Schotse hooglanders. Die zorgen ervoor dat niet de hele polder dichtgroeit.

Schotse hooglanders

De Schotse hooglanders zijn primitieve runderen die heel geschikt zijn voor de begrazing van natuurgebieden. Met hun enorme horens zien ze er nogal gevaarlijk

uit, maar het zijn rustige vreedzame dieren die geen vlieg kwaad doen. Alleen als ze kalfjes hebben, moet je opletten dat je niet tussen moeder en kalf komt te staan. En vooral is het heel belangrijk om geen loslopende hond mee te nemen. Dat is in natuurgebieden natuurlijk altijd verboden, maar waar hooglanders of andere runderen lopen, kan het zelfs gevaarlijk zijn.

Wilde roos (egelantier).

Struwelen

De struwelen zelf zijn ook de moeite waard om te bekijken. Je vindt er veel wilde rozen. Naast de egelantier en de hondsroos is ook de viltroos hier te vinden. Dat is een zeldzame soort die in West-Zeeuws-Vlaanderen zijn belangrijkste Nederlandse bolwerk buiten Zuid-Limburg heeft. Het onderscheiden van de verschillende rozen is niet direct iets voor de argeloze wandelaar. Op het eerste gezicht lijken ze allemaal op elkaar. Alleen de bottelroos, met grote dieppaarse bloemen en heel grote rozenbottels is direct te onderscheiden van de andere soorten. Maar die staat bij de beheerders in een kwade reuk. Het is een invasieve exoot die slechts met moeite in toom gehouden wordt. Daar trekken de groenlingen zich niets van aan, want die foerageren maar wat graag op de rozenbottels waar ze de zaadjes uit pulken.

Natuurlijk tellen de struwelen veel meer bloeiende struiken. Al vanaf half maart is de bloei van de sleedoorn te zien, lang voordat het blad aan de struiken verschijnt. Later volgen ondermeer de meidoorns, de vlieren en de wat bescheidener bloeiende duindoorns. Maar die laatste zijn juist in het najaar weer heel opvallend door de overvloed aan feloranje bessen.

Duindoorn.

Die komen trouwens niet aan alle duindoornstruiken, want de duindoorn is een tweehuizige plant en dat wil zeggen dat er mannelijke en vrouwelijke struiken bestaan. Alleen de vrouwelijke struiken krijgen in het najaar de bekende bessen.

Drinkputten

We moeten nog even terug naar de drinkputten. Langs de oevers zie je heel vaak de kleine zilverreigers die in de Zwinstreek zo talrijk voorkomen. Boven het water zweven allerlei libellen en juffertjes en de kans op bijzondere soorten is hier langs de kust behoorlijk groot. De zuidelijke heidelibel en de zwervende pantserjuffer zijn met een beetje goed zoeken altijd wel te zien. Maar als je geluk hebt, tref je ook een zuidelijke glazenmaker of een gaffelwaterjuffer. Voer voor doorgewinterde libellenkenners. Als gewone wandelaar beleef je ook volop genoeg aan gewone soorten als bloedrode heidelibellen en lantaarntjes.

De Kievittepolder heeft voor elk wat wils te bieden.

Tekst en foto's Chiel Jacobusse.

Chiel Jacobusse was 43 jaar werkzaam voor Stichting Het Zeeuws Landschap en 36 jaar lang lid van de redactie van het tijdschrift Zeeuws Landschap. Hij werd mede door zijn publicaties in het tijdschrift van de stichting en in de PZC een bekend fotograaf en auteur/publicist. Hij heeft veel boeken geschreven en geïllustreerd over de flora en fauna van Zeeland. Ook een 5-tal boeken in de serie Fauna Zeelandica komen van zijn hand. De liefde voor de natuur werd hem van huis uit met de paplepel ingegoten.

Volle kaart leidt tot voltreffer

Voor de eerste keer in de toch al jarenlange historie van KBO Schouwen-Duiveland hebben we besloten een poging te wagen om een bingomiddag te houden op woensdag 22 januari 2025. De activiteitencommissie was altijd een beetje sceptisch over de animo voor deze activiteit.

In aanvang liep het niet hard, maar uiteindelijk hadden zich vierenveertig leden aangemeld voor deze bingomiddag. Dat is weer een reden om deze activiteit hoger op onze activiteitenladder te plaatsen.

De commissie was erin geslaagd om een 20-tal mooie prijzen te verzamelen, waarbij er zelfs donateurs voor prijzen waren, zodat we met de inleg van de deelnemers ad € 5,- een mooi prijzenpakket konden neerzetten voor de vijf (uiteindelijk zes) rondjes bingo.

Voor die 5 euro was er nog gratis koffie/thee met koekje, een nootje/zoutje en een consumptiebon. Zoals altijd bij verlotingen, rad van fortuin en bingo zijn er altijd een paar deelnemers die met meerdere prijzen er vandoor gingen, maar dat kon de pret niet drukken van dit weer geslaagde event. Leuke prijzen als wijn met nootjes, waterkoker, beauty-sets, tuingereedschap, plaids, kaasplank met kaasmesjes en extra bon van de kaasverkoper werden zeer gewaardeerd door de deelnemers.

Mocht er een keer dubbele bingo zijn, dan werd er gedobbeld en de verliezer kreeg dan altijd een 'troostprijs'.

We kijken weer terug op een gezellige bijeenkomst, want naast deze bingo is het altijd weer een feestje om iedereen weer te zien genieten van een leuk uitje. Deze middag was een voltreffer, dus we denken dat we de bingomiddag er maar weer in gaan houden.

Tekst: Kees Verkaart. Foto: Eric Steegmans.

Nieuwjaarssoesjes smaken naar meer

Op dinsdagochtend 7 januari was de eerste koffieochtend in 2025. Traditiegetrouw benut KBO Schouwen Duiveland deze eerste koffieochtend van het nieuwe jaar altijd om de leden de kans te geven elkaar onder het genot van een hapje en drankje, een voorspoedig nieuwjaar te wensen. We beginnen met koffie of thee, met daarbij lekkere soesjes. Na de koffie een woordje van de voorzitter en wordt er met een drankje natuurlijk een toast uitgebracht op het nieuwe jaar. Hierna nam Kees nog even het woord om nog even reclame te maken voor enkele activiteiten op de rol, o.a. de reis naar Veldhoven, het klaverjassen, de Bingo en de stammpotavond.

Tekst: Els Steegmans. Foto: Eric Steegmans.

'Senior, wees mondig.

**Je bent niet
het probleem.'**

De solidariteit tussen generaties neemt af

*Ouderen moeten zich niet in het verdomhoekje laten drukken.
Veel ouderen hebben het gevoel dat ze te veel zijn, dat ze een last zijn, dat ze de oorzaak zijn
van het vastlopen van de zorg.*

Tip 1: Het wordt tijd dat ouderen zich emanciperen

De riedel over de dubbele vergrijzing leidt tot onbehagen onder ouderen. Alsof zij er schuld aan zijn dat de gezondheidszorg vast loopt. Worden ze straks weggezet als oude lastposten, als zondebokken? Daarom zegt Peter Weda dat het tijd is voor emancipatie.

“Er wordt geframed dat de hoge zorgkosten door de ouderen komen. Maar moet alles wat medisch-technisch kan wel? Ook dertigers, veertigers en vijftigers gebruiken veel zorg in de categorie ‘wat allemaal kan’.”

Weda ziet net zo'n negatief frame over de senior die de woningmarkt blokkeert, omdat hij maar in zijn te grote huis blijft wonen.

„Maar als er geen alternatief is, dan kun je niet ergens anders gaan wonen. Terwijl de problemen ook ontstaan door de alleenstaande jongere die met 18 jaar al zegt dat hij recht heeft op een eigen woning. En, met alle respect, wat te denken van alle mensen die scheiden?!”

Grijze goud

Weda schetst de ouderen als een fundament waarop de toekomstige maatschappij kan steunen. Ze passen bijvoorbeeld op, zodat jonge ouders kunnen werken. Ze zijn mantelzorger voor elkaar of voor de buurman of buurvrouw. Ouderen zijn straks met velen. Ze hebben invloed, zeker als ze hun krachten bundelen.

Tip 2. Verdiep je in de verzorgcirkels van Henk Geene

Vorzorgcirkels zijn een idee van Henk Geene. Groepjes mensen in elkaars omgeving zorgen voor onderlinge hulp en ondersteuning. Weda wijst op het project 'Schalkhaar zorgt voor elkaar'. Hier zijn allerlei app-groepen ontstaan van jongeren en ouderen samen, gericht op elkaar helpen. Een oudere kan vragen even te helpen met het aan straat zetten van de vuilnisbak die te zwaar is geworden. Of iemand laat even voor je de hond uit als je je niet lekker voelt. Zo kun je het langer zelfstandig volhouden.

Tip 3. Zorg ervoor dat je Google te hulp kunt roepen

Hij vertelt van de vrouw die niet meer uit bad kon komen. Ze heeft er een hele nacht ingelegen. Haar zoon vond haar, nadat burens hem hadden gebeld dat ze het vreemd vonden dat er geen beweging in huis was.

„Er zijn allerlei systemen om je huis smart te maken. Tegenwoordig heb je het voor een paar tientjes. Zodat je kunt roepen 'Hé, Google, doe dit of dat'. De vrouw had niet onderkoeld hoeven te raken als ze had kunnen roepen: „Help, help, hé, Google, bel mijn zoon.”

Digitale hulpmiddelen vormen een van de drie aandachtsgebieden waar Weda zich op richt. De andere zijn de aanpassingen aan de woning en de sociale omgeving: de verzorgcirkels.

Tip 4. Richt je woning veilig in

In zijn huis tref je geen drempels aan. De deuren zijn allemaal meer dan 90 centimeter breed. Langs de plinten heeft hij verlichting met een sensor die 's nachts aanspringt. Met plintverlichting kun je ernstige ongelukken voorkomen, vertelt hij.

Tip 5. Ontrommel je woning

Zorg thuis voor heldere looplijnen die vrij zijn. Zonder kledjes, bloemvazen of kastjes die je aan het struikelen kunnen brengen.

Tip 6. Draag een valhelm

Weda vertelt over hoe hij op de intensive care werkte en daar de jongens kwamen die met hun bromfiets een ongeluk hadden gehad. „Toen de helm verplicht werd, stopte dat. Maar in het begin wilde toen ook niemand een helm”.

Tip 7. (Pre-)mantelzorgwoningen

In Land van Cuijk kun je volgens Weda vrijwel zonder probleem een mantelzorgwoning in je tuin zetten met een vergunning voor tien of vijf jaar. “Wij ijlen in de rest van het land een beetje na. Als ik er met onze gemeentelijke ambtenaren over praat, moeten ze er nog over nadenken. Er is wantrouwen. We durven de burgers weinig regie te geven.”

Senior aan zet

In het hele land zet KBO in op Senior zelf aan zet, een onderdeel van de aanpak Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport. Senioren Zeeland, Brabant, Limburg en Overijssel hebben het ministerie voorgesteld die handschoen op te pakken en er subsidie voor gekregen.

Bron: naar Frank Timmers, *De Gelderlander*, 18-11-2024

Hersenspels

Scan de QR-code

Het zou na zoveel jaren nu toch wel algemeen bekend moeten zijn? Dat nog steeds veel ouderen helemaal niet of beperkt vaardig zijn op de computer en dus niet bekend zijn met alle mogelijkheden daarvan. Dat zij met de handen in het (nog voorradige) haar zitten als zij daarmee geconfronteerd worden. Dat bedrijven en vooral overheden net zo vlotjes hun clientèle of onderdanen van oudere leeftijd voor belangrijke informatie naar websites, Instagram, facebook of podcasts verwijzen. Delta NV is daar heel goed in.

Als je belt, kun je via een keuzemenu naar de afdeling die je wilt spreken.

Tijdens de (soms ellen)lange pauzes word je er door hen ook nog steeds op geattendeerd dat je nadere info kunt krijgen op bijv. delta@energie.nl, zonder dat zij zich afgevraagd hebben of die oude knarren (m/v) daar wel vaardig in zijn.

Als ze met dergelijke opmerkingen geconfronteerd worden, wordt er net zo gemakkelijk gezegd en geschreven: dan schakelen ze maar hun kinderen, andere familieleden, vrienden of burens in. Volgens mijn bescheiden mening is dat een foute redenering, omdat veel ouderen daar vaak niet aan denken of zich generen dat ze IT-kunst niet machtig zijn.

De nieuwste rage is om de lezers van artikelen in dagweek- en maandbladen of advertenties voor nadere informatie te verwijzen naar een nog vrij nieuw fenomeen op digitale marktplaats: Scan de QR – code. Gevolg? Het halve krasse knarrenland raakt in paniek en slaat op tilt, want: hoe moet dat? En dan barst het hulpvragenuurtje (weer) los.

Want al die lieve kinderen, familieleden en vrienden en bekenden weten het vaak ook niet (zo best).

Je moet er een mobiele telefoon voor hebben en daarmee boven zo'n QR-code hangen en dan klikken. En hopen dat het gelukt is.

En dat voorgaande in het geval dat je over een mobiele "vareluller" beschikt (om het op zun Aeremus te schrijven).

Als dat niet het geval is ben je wel 'in denaag geloogd' om het met de woorden van een vroegere collega van me te vertellen. Die dacht namelijk dat er in Den Haag alleen maar apen logeerden.

Maar met alle gekheid op een stokje vraag ik die verwijzers: **Leren jullie het dan nooit?** Dat er nog een grote groep (oudere) digibeten deze kunst van het scannen niet machtig is. Misschien ook wel omdat ze geen 'mobieltje' hebben.

En, weet u wat ik denk? Dat er ook bij het "jongere grut" nog heel wat personages (m/v) zijn, die deze scankunst niet of nauwelijks machtig zijn. Die vaak hele dagen met hun hand aan hun 'telefoontje' lopen en er op turen tot ze bijna smalle ogen krijgen en nauwelijks nog een letter kunnen ontwaren op hun schermpje.

Een dergelijke handeling kun je ook plaatsen onder de noemer

'schijn bedriegt'!

Ik, Augustinus, wens u veel scanplezier.

Senioren Netwerk Brabant-Zeeland biedt voordelen!

Woensdag 15 januari konden wij voor het eerst gebruik maken van de voordelen die het Senioren Netwerk Brabant-Zeeland ons onder meer te bieden heeft. Wij hadden ingeschreven op een gesubsidieerde bus richting de senioren expo Koningshof te Veldhoven. Voor het geringe bedrag van EUR 10,-- werd er voor de KBO-leden van Schouwen-Duiveland vervoer en entree geregeld voor dit event.

Busbedrijf de Baars was onze vervoerder en pikte de 48 deelnemers op om 08.45-09.00 uur op het Hatfieldpark in Zierikzee. Een relatief snelle rit, ondanks de mist, zorgde ervoor dat we om 10.45 uur in Veldhoven aankwamen. We werden nagenoeg bij de voordeur afgezet!

Tussen 11.00 uur en het vertrek om 15.00 uur (lang genoeg) konden we ons vermaken bij de vele stands met een diversiteit aan producten en diensten. We noemen, Alpaca sokken, truien/vesten tegen schappelijke prijzen, kunstenaars, pannen, snoep, reizen, ligstoelen, campings, politie, valpreventie, beveiliging, vermogensbeheer, Beter Horen (inclusief gehoorstest), goede doelen zoals Hartstichting, Dierenlot en

bijvoorbeeld ook de Rolls Royce onder de rollators, genaamd Rollz. Een rollator die je eenvoudig kunt ombouwen tot een rolstoel. En nog veel meer om op te noemen.

Er waren diverse plaatsen waar naar muziek geluisterd kon worden en natuurlijk veelal afgestemd op het oudere publiek met smartlappen, muziek uit de jaren 50-60 en zelfs met een heuse muziekquiz. Op het grote podium kon er genoten worden van het koor 'Trug in de Tied' en een 'Iersachtige coverband'.

Ook de inwendige mens werd niet vergeten met een goed verzorgd eenvoudig buffet verzorgd door de catering van het naastgelegen NH-hotel. We moesten er wel even in de rij voor staan en het was soms moeilijk een plekkie te vinden, maar ieder kwam aan zijn/haar trekken.

Voldaan en in een gezellige sfeer werd de terugreis naar Zierikzee ingezet.

Tekst: Kees Verkaart. Foto's: Eric Steegmans.

Een rugzak vol tradities

Carnaval: de sociale orde op zijn kop

Het is Carnaval, iedereen danst met iedereen, er zijn praaloptochten. Carnaval, het feest dat het einde van de winter en het begin van de veertigdaagse vasten voor Pasen aankondigt.

De winter was tot het begin van de twintigste eeuw een heel moeilijke tijd. Zeker op het einde was het voedsel dat nog niet was opgegeten bijna bedorven. Veel groente en vlees werd gezouten, maar tegen Carnaval waren de bonen bremzout geworden en kropen de maden uit het vlees. Dat Pasen voorafgegaan werd door veertig dagen vasten was een uitkomst. Want mensen die moesten vasten, voelen minder dat hun kelder leeg is. De honger op het eind van de winter verdween pas toen rond 1900 huisvrouwen gingen wekken.

Vastenavond

Carnaval is allereerst de strijd tussen de goede en de slechte tijd. Dit is goed te zien op een schilderij dat Pieter Brueghel de Oude in 1559 maakte: 'De strijd tussen Carnaval en Vasten'.

Carnaval wordt nog steeds afgesloten door het eten van haring, het symbool dat de vette tijd is afgelopen en dat de magere tijd ingaat.

Carnaval in Kwadendamme.

Het gevecht tussen Carnaval en Vasten – Navolger van Jheronimus Bosch, ca. 1600-1620.

Niet voor niets werd carnaval in de middeleeuwen *vas-tenavond* genoemd en heette de dinsdag voor Aswoensdag *vette dinsdag*. Met carnaval werd nog één keer flink gegeten en gedronken, om daarna de vastenperiode in te gaan. Op het schilderij van Brueghel wordt de vette tijd verbeeld door een dikke man gezeten op een wijnton, met een pastei op zijn hoofd en een varkentje aan het spit in zijn hand. De magere tijd is een schrale vrouw, omringd door vis en krakelingen.

De omgekeerde wereld

Daarnaast staat met carnaval de sociale orde op zijn kop. De Prins neemt met zijn Raad van elf even het gezag over. De burgemeester overhandigt hem plechtig de sleutel van de gemeente. Vanaf dat moment krijgen plaatsen een andere naam, ook in Zeeland. We schreven er eerder over in Wij Zêeuwen. Wie weet welke Zeeuwse plaatsen met Carnaval veranderen in *Pikpot*, *Djerkenland* of *Koeterdorp*?

Carnavalsvierders nemen een andere identiteit aan en worden clown, pastoor, dokter, prinses, kuiken of eend, zoals in Kwadendamme (zie foto op pagina 28). De wereld staat met carnaval op zijn kop. In de Middeleeuwen vierden monniken en priesters Carnaval, waarbij ze even hun positie vergaten. Schertsbisschoppen voerden nepmissen op, waarin grove godlasterlijke teksten gebruikt werden en men al scheten latend en boerend de mis celebreeerde.

De Blauwe Schuit

In de veertiende en vijftiende eeuw deed de blauwe schuit zijn intrede. Het was een schip op wielen, dat tijdens Carnaval door de stad werd getrokken. Aan boord waren kwalijke lieden als verarmde adel, onzedelijke geestelijkheid, verspillende middenstanders, vrouwen die de baas speelden en overspel plegende mannen. De omkeergedachte: een schip dat normaal over het water vaart, rijdt nu over land. Waarschijnlijk betekent het blauwe ‘onecht’ en ‘bedrieglijk’.

Er is geen grotere dwaasheid dan wijs te willen zijn in een wereld van gekken.

[Erasmus](#), [Lof der Zotheid](#) (rond 1509).

De lachende zot - Mogelijk Jacob Cornelisz. van Oostsanen, circa 1520.

De nar

Vanaf de veertiende en vijftiende eeuw wordt de gek een veel geziene gast, vooral in het stedelijke leven. De zot krijgt vele gedaantes; hij duikt – lallend en dansend – op bij carnavalsfeesten en zet de wereld op zijn kop. Carnaval is een collectieve maar wel georganiseerde gekte die de omgekeerde wereld realiseert. Eventjes verschuilen mensen zich achter maskers om te drinken, te dansen, te feesten tot... de Vasten.

Toppunt van Carnaval is Mardi Gras (Vastenavond), de dag voor Aswoensdag en het begin van de christelijke Vasten wanneer het gebral en de uitspattingen een halt worden toegeeroepen.

Elf

Van de zestiende tot in de negentiende eeuw is er veel verzet tegen Carnaval vanwege de vele uitwassen. Carnaval zou waarschijnlijk verdwenen zijn als vanuit Duitsland niet een beschaafde manier van Carnaval was komen overwaaien, ontleend aan het Venetiaans Carnaval.

Er werd een Prins gekozen, die aan het hoofd van de Raad van Elf stond. De bekendmaking van dit college gebeurde op 11 november om elf minuten over elf. Elf is het gekkengetal en op elf november -Sint Maarten- begon vroeger de periode van de winter.

Raad van Elf

De reden om voor elf leden te kiezen, ligt in de symbolische betekenis van het getal elf; het gekkengetal, het getal van de zotheid. De leden van de Raad van elf zijn dan ook eigenlijk narren. Dat is nog het duidelijkst te zien aan de hoofddeksels. In feite zijn het narrenkappen die een kwartslag gedraaid zijn.

In de omgekeerde wereld die Carnaval is, hebben gekken het voor het zeggen.

55 jaar Lamsoren en Mollen (bron; PZC)

Plaatselijke identiteit

Carnaval is een uitlaatklep waarbij iedereen gelijk is. Bovendien verstevigt het de onderlinge banden tussen de inwoners. Carnaval versterkt en bevestigt de plaatselijke identiteit.

Naar: Ineke Strouken: Dit zijn wij. De belangrijkste 100 tradities van Nederland, p.40-43

Erme Job, eêste bedrief

Het bijbelboek Job gaat over een man die het in zijn leven uitzonderlijk zwaar te verduren kreeg. En dat terwijl hij altijd godvrezend was geweest, en immer eerlijk en rechtvaardig had gehandeld. Er was in Jobs tijd niemand die begreep hoe dit had kunnen gebeuren. Zijn ‘vrienden’ meenden dat hij door God werd gestraft, omdat hij zich niet altijd voorbeeldig had gedragen. Deze opvatting raakte echter kant noch wal, want Job had werkelijk nooit gezondigd. Jobs echtgenote dacht er anders over; zij vond al die theologische beschouwingen maar onzin. Uiteindelijk vond Job dus bij niemand steun. Ten einde raad richtte Job zich tot God zelf. Deze gaf hem te kennen dat het niet aan de mens is om over de wetmatigheden in de schepping te oordelen.

De namen waarmee God in dit bijbelboek wordt aangeduid, zijn aan het begin en aan het eind anders dan in het midden. Dit wijst erop dat het begin en het eind in een later stadium aan het boek zijn toegevoegd. Dit verklaart ook waarom het boek nu begint met ‘er was eens’ en eindigt met ‘hij leefde nog lang en gelukkig’.

Het belang van dit boek, dat gerekend wordt tot de bijbelse wijsheidsliteratuur, zit dan ook juist in het middendeel. Dat deel zal besproken worden in de mei- en augustusnummers van ‘Wij Zêëuwen’; het begin in februari en het eind in november. Hoewel het begin niet heel diepzinnig is, is het wel erg boeiend verteld.

Job 1: 1-5, de riekdom en goeie gewendtes van Job

¹ In ‘t land van Oez was t’r ‘s ‘n vent, die eêtten Job. Dat was ‘n eêle goeie vent; ie was rechtvaerdig en godvruchtig, en ie dee noôit gin kwaed. ² Ie aò zeven zeunen en drie dochters. ³ En ‘n bezit van zevenduzend schaepen, drieduzend kameêlen, vuuf’onderd span ossen, en vuuf’onderd ezelinnen. En eêl vee werklui; dus ie was de grosten van aol d’ oôsterliengen. ⁴ En z’n zeunen ao de gewendte om omsteburte tuus ‘n feêst te geven. Uldere drie zusters wierre dan ok aoltied verzocht, om ok mee te komme eten en te drienken. ⁵ En a die feêsten verbie wazze, dan liet Job z’ aoltied bie z’n roepe om ze te zuveren. Dan kwam t’n d’r ‘s ochens a vroeg uut, en dan brocht t’n voe iedereên ‘n brandoffer. Wan Job docht: misschien è m’n jongers wè ezondigd, en bin ze vergete om an God te dienen.

Job in blakende welstand. Ingekleurde kopergravure van dichter en kunstschilder William Blake (1757-1827).

Job was dus een zeer welgesteld man, rechtvaardig en godvruchtig bovendien. De jaloerse Satan meende echter dat Job alleen maar aan God was toegewijd vanwege alle rijkdom die hij daarvoor terug kreeg. Dus als Job al zijn bezittingen ontnomen werden, zou het met zijn toewijding ook wel gedaan zijn.

Job 1:8-12,16,18-22, de duvel z’n eêsten opzet

⁸ Toen zei d’n eêr tegen d’n duvel: “En ei jie m’n knecht Job ok ezie? Zo eên is t’r op de waereld gin twidden; ‘n eêle goeie vent, rechtvaerdig en godvruchtig, en ie doe noôit gin kwaed.” ⁹ Mae de duvel zei tegen d’n eêr: “Da’s toch nie voe niks da Job zo godvruchtig is?” ¹⁰ Jie ei bie um rondom eêl z’n spul en z’n uus’ouwen ommers ‘n doorn’aege ezet? J’ ei aol ‘t werk van z’n anden ezegend, en z’n bezit groei uut over ‘t eêle land. ¹¹ Maer a jie noe ‘s j’n and uutsteekt en aoles dat a t’n ei wigpakt, dan za t’n je vlak in je gezicht uutvloeke.” ¹² Toen zei d’n eêr tegen d’n duvel: “Alla, voruit mae. Aoles dat a van um is, dat is in joe macht. Mae je mag nie j’n and uutsteke naè de man zelf!”

¹⁶ Op ‘n dag kwam t’r eên bie Job ‘n booschap brienge. Die zei: “‘t Emelvier kwam uut de lucht, en ‘t viel bovenop de schaepen en de wachters. Ze bin aolegaere verbrand! Ik bin ik d’n eênigen die a ‘t nog tegen joe

kan komme zegge.”¹⁸ En ie was nog nie uut’esproke of d’r kwam t’r wee eên ‘n booschap brienge. Die zei: “Je zeunen en je dochters wazze an ‘t eten en wien an ‘t drienken in ‘t uus van d’n oudste broer.”¹⁹ En aneêns kwam t’r ‘n nikkestaert uut de woestijn opzette, en die snokten an aole kanten an ‘t uus. Da stuukten toen bovenop de jonge gasten, en ze wazze aolegaere doôd! Ik bin ik d’n eênigen die a ‘t nog tegen joe kan komme zegge.”

²⁰ Toen vloog Job overende, en ie schoorden z’n kaftan glad an stikken. Ie scheerden z’n oôd kael, en ie goôiden z’n eigen plat op de grond, mie z’n oôd naè benee.²¹ Ie riep: “Ik bin puutnaekendig uut m’n moeder ekomme, en ik gaè puutnaekendig wee vrom! D’n eêr ei egeve en d’n eêr ei enome, gezegend is z’n naem!”²² Bie aoles dat a t’r gebeurd was, begieng Job gin zonde, en ie maèkten God gin verwieten.

God heeft alle vertrouwen in de toewijding van Job en laat de duivel zijn gang gaan. Deze neemt Job alles af: zijn vee, zijn personeel, en - bovenal - zijn kinderen. Niets heeft Job nog, behalve zijn naakte lijf. Toch valt hij God niet af. Maar Satan is nog niet overtuigd. Hij vraagt zich af wat er gebeurt als Job ook nog aan zijn naakte lijf wordt geraakt.

Satan strooit over het naakte lichaam van Job akelige zweren uit. Door Lewis Connelly ingekleurde kopergravure van William Blake.

Job 2:3-10, de duvel z’n twidden opzet

³ Toen zei d’n eêr tegen d’n duvel: “En ei jie m’n knecht Job ok ezie? Zo eên is t’r op de waereld gin twidden; ‘n eêle goeie vent, rechtvaerdig en godvruchtig, en ie doe noôit gin kwaed. En ie bluuf deugdzaam; jie ei mien um

kapot laète maeke voe niks.”⁴ De duvel zei tegen d’n eêr: “D’r zit nog ‘n vel om z’n lief! ‘n Mens ei t’r aoles voe over om mae in leven te kunne bluven,⁵ maer a jie j’n and uutsteekt en n an z’n knoken en z’n vleês raèkt, dan za t’n je vlak in je gezicht uutvloeke.”⁶ Toen zei d’n eêr tegen d’n duvel: “Voruit mae, ie is in joe macht. Mae je mag nie an z’n leven komme.”

⁷ De duvel stroôiden akelige zweren uut over Job, van onder op z’n voeten toet boven op z’n oôd.⁸ Job most z’n eigen krauwe mie ‘n scherve van ‘n gebroke pot, sint a t’n bovenop de vuul’ôôp zat.⁹ Z’n vrouwe vroeg an z’n: “Bluuf je noe nog deugdzaam? Dat was dan God; gaè noe mae doôd!”¹⁰ Mae ie zei trug: “Jie doe mae nochtere praat. Mo me dan van God de goeie diengen wè anneme, en oeve me de slechte nie an te nemen?” Bie aoles dat a t’r gebeurd was, zei Job gin zondige diengen.

Jobs echtgenote gaat overstag: als dit de wijze is waarop God zijn toegewijden beloont, dan is godsvrucht zinloos. Maar Job blijft van onbesproken gedrag. Hij vraagt zich wel ongerust af waarom hem dit allemaal overkomen kon.

Job 3: 2-6, 25-26, de klaegzang van Job

- ² Job begon te praten, en ie zei:
- ³ Laèt d’n dag da ‘k gebore bin verreкке, net as de nacht die a zei: “D’r is ‘n jongsje verwekt!”
- ⁴ Die dag, laèt n doenker worre. Laèt God daè van boven d’r nie op kieke, en laèt t’r gin licht op schiene!
- ⁵ Laèt n opeise deur d’n doenker en ‘t duuster. Laèt t’r ‘n wolke op gaè ligge, dreig n mie aoles daèr a t’ n zwart van kom te ziën!
- ²⁵ Wat a ‘k vreêsdn, da’s gebeurd. En waèr a ‘k benauwd voe was, is mien overkomme.
- ²⁶ Ik è gin rust en gin kalmte. Ik worre op’ejoge, en ik è ‘t vee zwaer.

Colofon

Hans de Vos uit het Zeeuwse Kwadendamme verdiept zich graag in de lokale, Zuid-Bevelandse geschiedenis en in de Zeeuwse taal waarin hij werd grootgebracht. Als de taal van het hart kan de moedertaal immers een sterk gevoel van begrip en waarheid tot ontwikkeling brengen. Dit gevoel is het sterkst bij het verstaan van wijze woorden, bijvoorbeeld die uit de wijsheidsliteratuur in de Bijbel, of die in de Masnavi van Roemi.

De belastingen in 2025

Wijzigingen in het belastingstelsel, meer zorgpremie betalen, een algehele prijsstijging van producten en diensten: het maakt de meesten er niet vrolijker op! Het is niet zeker hoe de inflatie in 2025 zal uitpakken en wat dat voor de [koopkracht van AOW'ers](#) betekent. Het [einde van de hoge inflatie is niet in zicht](#). Bovendien [verdwijnt de IOAOW](#).

AOW.nu heeft de laatste 1,5 maand de meest actuele ontwikkelingen gevolgd. Het resultaat is een uitgebreide nieuwsbrief en dito tekst op de website.

We presenteren u [een greep uit de diverse](#) belastingplannen en de komende [wijzigingen in het belastingstelsel](#).

Hoe zit het met het [aanvullend rechtsherstel in box 3](#) en de [rente op sparen in 2025](#)?

Goed nieuws voor diegenen die in het buitenland beleggen: [dubbele rendementsbelasting is verleden tijd](#).

Onlangs werden we geïnformeerd over het belang van het [contant geld in huis hebben bij een noodsituatie](#) en het aanschaffen van [noodpakketten](#).

Ook de Dienst Toeslagen laat van zich horen en meldt te gaan [werken aan een betere dienstverlening](#). Bij de berekening van de toeslagen gaat de Dienst Toeslagen uit van een [inkomensstijging van 8,35% per jaar](#).

Dat zouden AOW'ers zich ook wel wensen! Dat betekent dat AOW'ers dus vooreerst een lagere toeslag ontvangen!

AOW-betalingen in 2025

Hiernaast vindt u een overzicht van de verschillende situaties en bijbehorende AOW-bedragen, zowel bruto als netto, per 1 januari 2025.

De bedragen gelden alleen als u al AOW ontvangt en 100 procent AOW heeft opgebouwd.

Let op: de nettobedragen hangen af van het totale inkomen en kunnen nog enigszins verschillen van het AOW-bedrag dat u daadwerkelijk ontvangt.

1. Alleenstaand

Nettobedrag met heffingskorting: € 1497,473.

Zonder heffingskorting: € 1214,77.

Het [vakantiegeld](#) is € 102,46 bruto per maand.

2. Getrouwd of samenwonend: beiden AOW

Nettobedrag met heffingskorting € 1042,62.

Zonder heffingskorting: € 831,12

Het [vakantiegeld](#) bedraagt €73,14 bruto per maand.

3. Getrouwd of samenwonend: uw partner heeft nog geen AOW, u krijgt geen toeslag

Nettobedrag met heffingskorting € 1042,62.

Zonder heffingskorting: € 831,12

Het [vakantiegeld](#) bedraagt €73,14 bruto per maand.

4. Getrouwd of samenwonend: uw partner heeft nog geen AOW, u krijgt volledige toeslag

Nettobedrag met heffingskorting € 1959,81.

Zonder heffingskorting: € 1662,23.

Het [vakantiegeld](#) is € 146,36 bruto per maand.

5. Getrouwd of samenwonend: uw partner heeft nog geen AOW, toeslag is 10% verlaagd

Nettobedrag met heffingskorting € 1876,69.

Zonder heffingskorting: € 1579,18.

Het [vakantiegeld](#) bedraagt € 139,04 bruto per maand.

En verder?

De [zorgtoeslag stijgt](#)! Maar, de [zorgpremie stijgt meer dan de zorgtoeslag](#)! Ook de [huurtoeslag stijgt](#). Maar ook hier eenzelfde tegenvaller, de [huren stijgen sterk](#)! Lees ook wat de [hypotheekrenteaftrek](#) voor u betekent.

En, nu we het toch over wonen hebben: de [gemeentelijke belastingen voor huiseigenaren stijgen](#).

Daarnaast wordt het aftrekken van de [bijtelling van het eigenwoningforfait](#) gaandeweg afgebouwd.

Ook de [erfbelasting in 2025](#) is op een aantal punten aangepast.

Energie: een onderwerp dat velen hoofdbrekens kost. De [kosten voor energie](#), op [energie besparen](#), de [diverse contractvarianten](#) en de [verschillende energietarieven](#) zullen ook in 2025 de gemoederen bezighouden.

Zeker nu het [Energienoodfonds](#) stopt. Velen wensen over te gaan tot [verduurzamen](#). AOW.nu attendeert u graag op [subsidies](#), waarvan u misschien gebruik kunt maken. Heeft u [zonnepanelen](#)? Maak dan gebruik van de [saldierungsregeling](#). Tot 2027 kan het nog!

We zijn er nog niet: de [belasting op auto en vervoer](#), [belastingvoordeel bij elektrisch rijden](#), [BPM voor plug-in-hybrides](#) zijn verder aangepast per 2025.

Goed om te weten: [de accijnsverlaging op brandstof wordt verlengd](#).

Een tegenvaller: [een stijging van de prijs voor drinkwater](#). Water hebben we nodig. Klik door om te bekijken wat dat voor u betekent! Ook worden de tarieven voor [premies](#), [treinkaartjes](#) en [btw](#) hoger.

Uiteindelijk zijn de [pensioenfondsen](#) duidelijk over een eventuele indexatie in 2025. Doorklikkend naar onze website ziet u de stand van zaken van [ABP](#), [PFZW](#), [bpfBouw](#), [PME](#) en [PMT](#). Het heeft nogal [gevolgen voor AOW'ers](#).

Dit artikel ging over financiën. Die baren zorgen! Naast zorgen zijn er ook momenten van ontspanning nodig! Maak daarom [gebruik van seniorenkorting](#).

Ze zijn er niet voor niets! AOW'ers hebben het meer dan verdiend!

Bron: AOW.nu en SVB.nl. Foto's: Shutterstock.

Winterbrunch bij "De Lieve"

'Het leven is verrukkelijk'

Op 22 januari 2025 organiseerde KBO-Hulst weer de traditionele, hartverwarmende winterbrunch in "De Lieve". Buiten was het koud en somber, maar binnen straalde een warmte en gezellige sfeer. Ruim 40 leden hadden zich ingeschreven voor dit evenement.

De gasten werden verwelkomd door enkele bestuursleden. Eerst genoten wij van een kopje koffie of thee en konden we wat bijpraten met onze tafelgenoten. Iets na twaalf uur begon onze traiteur "Nico" met het serveren van de maaltijd. De heerlijke geur van vers bereide erwtensoep vulde de zaal. Wie niet van erwtensoep hield, kon ook kiezen voor verse tomatensoep. Bij de soep werd heerlijk versgebakken

brood met ovengebakken spek geserveerd. Dit alles viel al erg in de smaak bij de deelnemers. Alsof dit nog niet genoeg was kwam ook nog voor iedereen een verrukkelijke Bavarois.

Als laatste kregen we nog koffie of thee geserveerd en een bolus met heerlijke room.

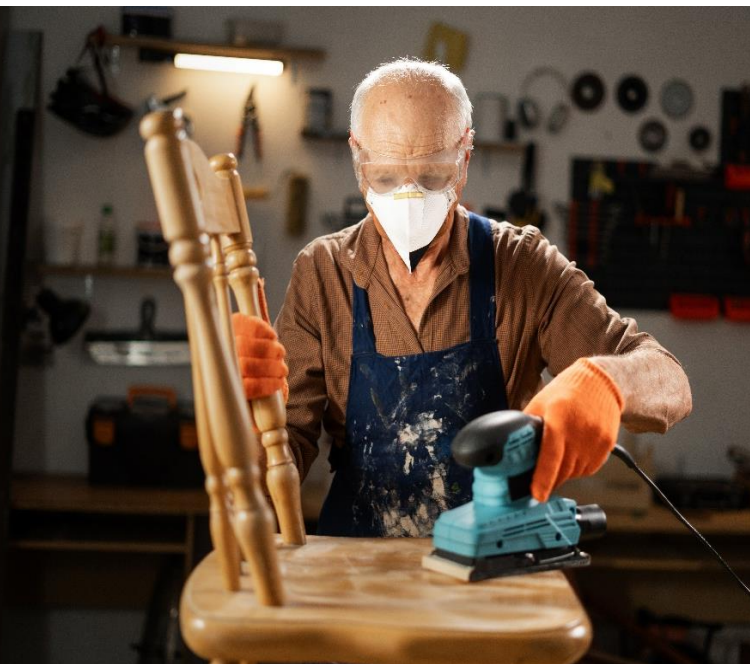
Een verrukkelijke afsluiting van een mooie, zeer geslaagde, middag. Smakelijk eten en vol gezelligheid en goede gesprekken. Het zal nog lang in onze herinnering blijven en wellicht volgend jaar weer op het programma staan.

Tekst en foto: Jac de Bruin

Ouder worden als ervaring

Filosofie van het late leven
Filosofie van het late leven

De vraag naar betekenisvol ouder worden is niet nieuw, maar in de eenentwintigste eeuw volstaan traditionele antwoorden niet langer. Gangbare verhalen kloppen niet: ouder worden is niet 'jong blijven', en betekent evenmin alleen maar verlies. Hoe kunnen we vandaag de dag een positieve en waardevolle invulling geven aan ouder worden?

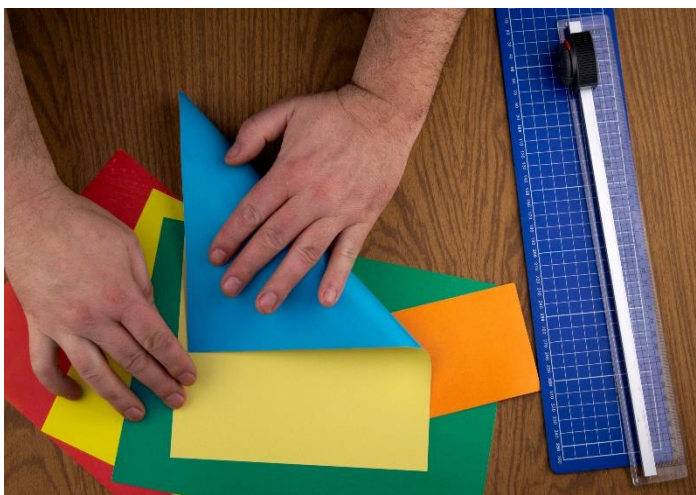
Het ware, het schone en het goede

Suzanne Biewinga (1954) promoveert in haar zeventigste levensjaar aan de Universiteit van Amsterdam op haar onderzoek naar een nieuwe filosofie van ouder worden als ervaring. Hiervoor was ze onder andere werkzaam als ondersteuner van patiëntenorganisaties en als coördinator van een hospice. Na haar werkende bestaan studeerde zij filosofie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en zette ze haar filosofiewerkplaats op.

In tal van groepsgesprekken sprak filosoof Suzanne Biewinga met oudere mensen over existentiële zorgen, hooggestemde idealen en de weerbarstige praktijk. Aan de hand van klassieke en hedendaagse denkers ontwikkelde ze een nieuwe manier van denken en spreken over het late leven. Door de ervaringen, inzichten en verlangens van ouderen centraal te stellen, komt ze tot heldere inzichten over wat waar, goed en mooi is aan ouder worden – en wat niet.

Ouder worden is niet 'jong' blijven

We worden massaal ouder. Nooit eerder werden zoveel mensen zo oud als tegenwoordig. Het is één van de redenen dat ouder worden in de huidige samenleving niet meer dezelfde ervaring is als het in vroeger tijden was. Wat is de waarheid van ouder worden? En hoe kun je daaraan betekenis geven?

‘Ouder worden is een nieuw vraagstuk waarbij oude antwoorden niet meer passen. Het is ook anders dan gangbare culturele narratieven ons doen geloven’, vertelt filosoof Biewinga. ‘Ouder worden’ is niet ‘jong’ blijven. Het is ook niet alleen maar verlies. In mijn onderzoek heb ik gekeken of we waarheid en betekenis van ouder worden op een nieuwe manier kunnen verwoorden, op een manier die aansluit bij de ervaringen, inzichten, zorgen en verlangens van ouderen zelf.’

Een noodzakelijke en verfrissende benadering van ouder worden in een vergrijzende samenleving

Van dialoog tot ‘dieptebooringen’

Biewinga deed haar onderzoek aan de hand van drie pijlers: een dialoog met ouderen in haar filosofiewerkplaats, een literatuuronderzoek naar inzichten van hedendaagse denkers en wetenschappers, en zogenoemde dieptebooringen in de cultuurfilosofische geschiedenis – een onderzoeksmethode die vooral door historici en sociologen wordt gebruikt. Ze keek bij dat laatste naar de filosofieën van stoïcijnen en epicuristen uit de Grieks-Romeinse tijd als een referentiepunt om in de huidige tijd vernieuwend te denken.

Filosofiewerkplaats

Zelf een filosofiewerkplaats beginnen?

Lees [Biewinga's blog](#) met tips.

Een nieuwe ruimte

Het resultaat van Biewinga's onderzoek is een nieuwe semantische ruimte. ‘Dat is geen alternatief standaardverhaal over ouder worden, maar een talige ruimte die de mogelijkheid biedt om op een nieuwe manier te denken en te spreken over ouder worden. Je kunt het zien als een pleidooi voor een maatschappelijke bewegingsruimte, waarin ouder worden verschijnt als een leven dat ouderen daadwerkelijk kunnen en willen leiden’, aldus Biewinga. ‘Ik hoop dat er meer waardering komt voor de levensmoed waarmee mensen hun eigen ouder worden tegemoet treden en voor de manier waarop zij hun leven voor zichzelf en anderen betekenis geven.’

We hoeven niet per se te slagen in het leven, je best doen is genoeg. We hopen dat anderen er iets aan hebben dat wij zijn zoals we zijn.

De ervaringen van het ouder worden

‘Opleiding is de beste proviand op de reis naar de ouderdom.’

[Aristoteles](#), Grieks filosoof (384 v. Chr. - 322 v. Chr.)

‘Vanuit het standpunt van de jeugd is het leven een oneindig lange toekomst; vanuit het standpunt van de ouderdom een zeer kort verleden.’

[A. Schopenhauer](#), Duits filosoof (1788 - 1860)

‘Men moet zich in de jeugd een stok snijden, opdat men er in de ouderdom op leunen kan.’

[Confucius](#), Chinees filosoof (551 v. Chr. - 479 v. Chr.)

‘Ouderdom kan meer zien in een ruwe tegelsteen, dan jeugd in een spiegel ziet’.

[Henry Wadsworth Longfellow](#), Amerikaans dichter (1807 - 1882)

‘Laat ons oppassen dat de ouderdom ons niet meer rimpels in de geest brengt dan op het gelaat.’

[M. de Montaigne](#), Frans essayist en filosoof (1533 - 1592)

‘Wilt gij in uw ouderdom gelukkig zijn, dan moet gij vergeten wat gij in uw jeugd verzuimd hebt.’

[Fliegende Blätter](#), Duits humoristisch weekblad (1844 - 1944)

‘Als wij de ouderdom begroeten als een vriend, behandelt hij ons zachter dan wanneer wij hem bevechten als een vijand.’

[Dorothy Dix](#), Amerikaans journaliste (ps. van Elizabeth M. Gilmer) (1861 - 1951)

‘Als je toch honderd wordt, kun je net zo goed gelukkig zijn.’

Rhee Kun Hoo

van oeveren reizen

50-PLUS BUSPROGRAMMA

Boek nu zorgeloos uw vakantie

- ☑ Inclusief alle entreegelden
- ☑ Inclusief kofferservice
- ☑ AED en gratis wifi
- ☑ Zeer luxe touringcars
- ☑ Binnen onze regio wordt u thuis opgehaald

Van Oeveren Reizen Zierikzee — 0111- 414348 of www.vanoeveren.nl